

ת"פ 26251/07/20 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 26251-07-20 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני	כבוד השופט בכיר יהושע צימרמן
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	פלוני

גזר דין

רקע והשתלשלות העניינים

הנאשם הודה והורשע בכתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות המפורטות בכתב האישום. הסדר הטיעון לא כלל הסכמות עונשיות.

תמצית טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה בטיעוניה הפנה לחומרת העבירה, לנסיבות ביצועה, למדיניות הענישה הנוהגת, ולערכים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם. ב"כ המאשימה ביקש לקבוע מתחם הנע בין 9 חודשי מאסר בפועל ל- 24 חודשים לצד ענישה נלווית. יחד עם זאת לאור ההליך השיקומי והטיפולי אותו עבר הנאשם סבר ב"כ המאשימה כי יש סיכוי של ממש שהנאשם השתקם ונכון יהיה לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם. בסיכומו של דבר סברה המאשימה כי יש להטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, יחד עם פיצוי לנפגע העבירה וענישה נלווית. באשר לשאלת ההרשעה סבר ב"כ המאשימה כי הנאשם אינו עומד בהלכות שנקבעו לצורך ביטול הרשעתו, ועל כן ביקש להותיר את הרשעת הנאשם על כנה.

ב"כ הנאשם בטיעוניה, הפנה להודאת הנאשם ולקייחת האחריות עוד ממועד החקירה. עוד הפנה ב"כ הנאשם לנסיבות תעסוקתו של הנאשם, לנסיבות ביצוע העבירה, ולנסיבות חייו של הנאשם. הסנגור תיאר בנוסף את שירותו הצבאי של הנאשם, וציין שנאשם נעדר עבר פלילי. הסנגור הפנה את בית המשפט לפסיקה התומכת בטיעוניה. בכל הנוגע לשאלת ההרשעה ציין הסנגור את שיקולי השיקום והפגיעה בנאשם ככל ויורשע. הסנגור ביקש כי בית המשפט יאמץ את המלצת שרות המבחן ויורה על ביטול הרשעת הנאשם.

הנאשם בדבריו תאר את שעבר עליו בעת שירותו הצבאי ובמהלך מבצע "צוק איתן" תאר כי הוא מתחיל להשתקם עכשיו בעקבות התהליך אותו עבר, והביע חרטה על המעשים.

תמצית תסקירי שרות המבחן

מטעם שרות המבחן הוגשו שני תסקירים, בתסקירו הראשון סקר שרות המבחן את מצבו המשפחתי של הנאשם. שרות המבחן תאר את שנות ילדותו של הנאשם ואת עובדת היותו תלמיד אשר הצטיין בלימודים. עוד תאר שרות המבחן כי לאחר סיום הלימודים הנאשם השתלב בישיבה הגבוהה באור עציון, לאחר מכן התגייס לשירות קרבי משמעותי ביחידה מיוחדת, ולאחר שחרורו שובץ למילואים ביחידת הקומנדו. שרות המבחן תאר כי בתעודת השחרור של הנאשם נכתב עליו כי התנהגותו ראויה לציון. לאחר שירותו הצבאי החל הנאשם ללמוד תואר בהוראה ולאחר מכן עבד כמורה בבית הספר במשך כשנה וחצי. הנאשם תאר כי לא חש סיפוק מתחום ההוראה ועל כן עשה הסבה לתחום הסיעוד, בו עבד עד לביצוע העבירה כאשר מאז הוא מושעה מעבודתו.

שרות המבחן תאר את גורמי הסיכון להישנות העבירות ואת הגורמים לסיכויי השיקום וביקש לדחות את מתן גזר הדין בשלושה חודשים לצורך השתלבותו בקבוצה טיפולית. ביום 16.04.2023 הוגש תסקיר משלים אשר תאר כי הנאשם השתלב בקבוצה טיפולית, וכי למרות הקושי התמיד והגיע למפגשים בהתמדה, השתתף ושיתף מעולמו ומקשייו. שרות המבחן בהמלצתו, התייחס לחומרת העבירה והפגיעה מצד אחד, ומצד שני ציין את העובדה כי זוהי מעורבותו הראשונה של הנאשם בפלילים. שרות המבחן תיאר את הטיפול משמעותי אותו עבר הנאשם וכן אך העובדה כי לו יורשע עתידו התעסוקתי בתום הסיעוד יפגע באופן משמעותי. שרות המבחן המליץ כי בית המשפט יבחן אפשרות ביטול הרשעתו של הנאשם והמליץ על הטלת עונש מוחשי וחינוכי של 200 שעות לתועלת הציבור.

דין והכרעה

המאשימה בטיעוניה ציינה מהו לטעמה מתחם הענישה ההולם את מעשי הנאשם. אינני סבור כי יש צורך להידרש לשאלת המתחם לנוכח העובדה כי לטעמי יש להימנע מהרשעתו של הנאשם מהנימוקים שיצוינו לקמן.

הלכת כתב (ע"פ 2083/96) קבעה שני מבחנים מצטברים לצורך בחינת אי הרשעתו של נאשם, הפגיעה בשיקומו של הנאשם, וסוג העבירה אותה ביצע הנאשם. הפסיקה קבעה מספר פרמטרים אותם יש לבחון ובהם, האם מדובר במקרה ראשון או בודד, חומרת העבירה ונסיבותיה, הקשר שבין תפקידו של הנאשם לבין ביצוע העבירה, נטילת האחריות והחרטה אותה הביע הנאשם, משמעות ההרשעה על דימויו העצמי, והשפעת ההרשעה על תחום פעילותו של הנאשם. בחינת מרבית הקריטריונים מעלה כי במקרה חריג זה, הכף נוטה לטובת הימנעות מהרשעת הנאשם, הרשעתו תהווה פגיעה בלתי מידתית, ואף האינטרס הציבורי יצא נפסד ככל והנאשם יורשע.

במסגרת טיעוניו צרף הנאשם מכתבים מטעם מפקדת קצין רפואה ראשי אודות מצבו הרפואי המורכב. בתמצית אתאר כי במכתב הראשון, (מיום 06.10.2022), נמסר כי הנאשם, בחור צעיר ששירת כקצין קרבי ביחידה מיוחדת, והינו בעל

יכולות גבוהות, נמצא במצוקה משמעותית ומתמשכת כאשר התמונה המלאה הנה של הפרעה פוסט טראומטית. במכתב השני, (מיום 15.03.2023), מתארים המטפלים את סיכום הטיפול הקבוצתי אותו עבר החל מחודש נובמבר 2022 ועד לסיומו של הטיפול.

שרות המבחן הגיש שני תסקירים. בתסקירו הראשון מיום 09.06.2023 תאר שרות המבחן את נסיבות חייו של הנאשם אשר עלה לארץ בגיל 15 מאתיופיה. הנאשם סיפר לשרות המבחן אודות השתתפותו כלוחם מילואים ביחידת הקומנדו במסגרת מבצע צוק איתן, סיפר כי איבד חברים בקרב ונחשף למראות קשים שלא טופלו. שרות המבחן מסר עוד כי הנאשם למד לתואר ראשון בהוראה במכללת דוד ילין במשך 4.5 שנים, ולאחר סיום לימודיו עבד כמורה וזאת בנוסף לעבודתו ככח עזר בבית החולים הפסיכיאטרי "איתנים". הנאשם תאר כי לא חש סיפוק מעבודתו כמורה ומתוך משיכה לתחום הרפואה החל בהסבה מקצועית לתחום הסיעוד בבית החולים וולפסון. הנאשם עשה כן במשך שנה וחצי ועד לביצוע העבירה. בפני שרות המבחן הוצג אישור קבלה ללימודי הסיעוד. הנאשם מסר לשרות המבחן שעליו לעבור מחדש את כל מסלול הלימודים. שרות המבחן התרשם כי הנאשם "**... בעל כוחות חיוביים לתפקוד, אינו מעורב בחברה שולית ובפלילים, אשר מעשיו האלימים אינם מאפיינים את התנהלותו בדרך כלל...**". לנוכח הנסיבות המתוארות לעיל שרות המבחן התרשם כי קיימת נזקקות טיפולית עמוקה ורצינית ושרות המבחן ביקש לדחות את מועד גזר הדין ב 3 חודשים לצורך בחינת שילובו בטיפול המתאים למצבו.

ביום 16.04.2023 בתסקיר המשלים שהוגש מתאר שרות המבחן כי הנאשם השתלב בקבוצה טיפולית, אשר כללה 6 מפגשים בשיתוף עם עמותת "פעמונים" וכן 11 מפגשים טיפוליים בנושא שליטה בכעסים. מהתרשמות מנחי הקבוצה, עלה שלמרות הקושי האובייקטיבי להגעה למפגשים בשל היותו עובד ולומד וכן שילובו בנוסף בקבוצה של משרד הביטחון הגיע הנאשם למפגשים בהתמדה, השתתף בשיח הקבוצתי באופן כנה ופתוח, שיתף מקשייו ומעולמו וניכר הרצון ללמוד לשפר את התנהלותו. עוד ציין שרות המבחן כי התכנים שהועברו היו משמעותיים עבור הנאשם, אשר נתרם משתתפותו בטיפול הקבוצתי, הפנים את התכנים שהועברו ולמד להתנהג בסבלנות וברוגע כלפי אחרים.

הנאשם הופנה על ידי שרות המבחן ליחידה לתגובות קרב של משרד הביטחון, בה עבר הנאשם טיפול ממוקד טראומה, וממנה עלה כי הנאשם סובל מהפרעת דחק פוסט טראומטית (PTSD) בעוצמה בינונית גבוהה. שרות המבחן מתאר כי בתחילת הדרך נרתע הנאשם מהתהליך הטיפולי ועל אף זאת התמיד והגיע למפגשים כאשר במהלך אותם הטיפולים עשה עבודה עצמית טיפולית קשה, היה מהיותר פעילים ועשה את המטלות הנדרשות למהלך הטיפולי. בנוסף התרשמות שרות המבחן הייתה שהנאשם הוא בעל כוחות חזקים להתמודדות אשר ניצל את כוחותיו לטפל בעצמו במהלך השתלבותו בטיפול. שרות המבחן ציין שלקראת כתיבת התסקיר תאר הנאשם "**...כי הוא נזקק שנים רבות לטיפולים בהם שולב, הם היו משמעותיים עבורו והוא חש כיום במקום אחר וטוב יותר באופן משמעותי...מרגיש כי חזר לחיים...מרגיש רגוע יותר וסבלני...לוקח אחריות על חייו ורוצה להתקדם...**"

תסקירי שרות המבחן היו מקיפים, סקרו באריכות את נסיבותיו המורכבות של הנאשם, את ההליך השיקומי המקיף והחיובי אותו עבר הנאשם, ואת הנזק הקונקרטי אשר ייגרם לנאשם באם תיוותר הרשעתו על כנה. המלצתו המסכמת של שירות המבחן הייתה להמנע מהרשעתו של נאשם זאת על אף העבירה החמורה אותה ביצע. שרות המבחן בהמלצתו התייחס לעובדה כי מדובר בעבירה ראשונה, הנאשם לקח אחריות למעשיו, ואם הנאשם יורשע קיימת סכנה

לפגיעה משמעותית בעתידו התעסוקתי בתחום לימודי הסיעוד.

הנאשם נעדר עבר פלילי וזוהי הסתבכותו הראשונה עם החוק.

הנאשם הביע חרטה כנה, נטל אחריות מלאה למעשיו והבין את חומרת הדברים. חשיבות רבה לכך שהנאשם נטל אחריות עוד משלבי החקירה.

אין חולק בדבר החומרה הקיימת בעבירה של תקיפת חסר ישע. בצד זאת יש לקחת בחשבון כי מדובר באירוע אימפולסיבי ולא מתוכנן. בהקשר זה יש לתת משקל לקשר המשמעותי בין ההפרעה הפוסט טראומטית של הנאשם, לבין התנהגותו, וכאשר באותו שלב ההפרעה טרם טופלה. שרות המבחן מתאר כי ארועי הלחימה הקשים בהם הנאשם השתתף, בהיותו מפקד ביחידה מיוחדת, אירועים בהם חבריו נהרגו ונפצעו קשה, לא טופלו באותה העת במסגרת הצבאית. מצבו, בשל הפרעת הדחק הפוסט טראומטית שלא טופלה, אופיין בעוררות ודריכות גבוהים שגורמים להתפרצויות. הקשר בין מצבו הנפשי באותה העת להתנהגות המתוארת בכתב האישום ברור מאליו.

אין חולק כי מעשים אלו של הנאשם גרמו לפגיעה ונזק לנפגע העבירה, חסר הישע, פגיעה בשלומו, בכבודו ובבטחונו האישי. בצד זאת חובה לציין כי לא הוגש לבית המשפט תצהיר או מסמך כלשהו מאמו של הנפגע, ולא הובאה בפני בית המשפט עדות לעונש מטעם נפגע העבירה. ב"כ המאשימה, בטיעוניה לעונש, ביקש כי תינתן לאמו של הנפגע האפשרות להגיש הצהרה לגבי מצבו. בית המשפט כמובן איפשר זאת, ואולם לא הוגש כל מסמך. בנסיבות אלו אין בפניי נתונים באשר למידת הפגיעה.

דומני שאין צורך להרבות מילים על החשיבות בתעסוקה לשיקומו של אדם. תעסוקה איננה רק פרנסה והשתכרות. עבודתו של אדם, המקיפה בדרך כלל את רוב שעות הפעילות ביממה, משמשת לו ערך עצמי, תחושת מסוגלות, מימוש יכולות, ומשמעות בחיים. דומני שלא יהיה מי שיחלוק על החשיבות הרבה של כל אלו. הדבר נכון לכל אדם, קל וחומר כאשר מדובר בשיקומו של אדם עובר חוק. יתרה מזאת הנאשם בחר במקצוע הסיעוד, מקצוע שמהותו נתינה לאחר ויש לחזק אותו על כך. שרות המבחן בתסקירו ציין כי הנאשם למד והשקיע רבות בתחום זה במטרה לסייע לאחרים, והרשעתו תפגע באופן משמעותי בעתידו זה.

לסיום אכתוב בתרומתו של הנאשם למדינה. המדינה שלחה את הנאשם לקרב, בקו ראשון, קרב ממנו יצא פגוע מאוד, פגיעה שקשורה במישרין, להתנהגותו התוקפנית במועד המדובר. הפגיעה לא טופלה בזמנה והנאשם הופנה לטיפול ממוקד טראומה רק לאחר הפניית שרות המבחן. בהחלט יתכן כי טיפול בנאשם בסמוך לקרות האירועים הטראומטיים היה מונע את התנהגותו התוקפנית של הנאשם, התנהגות אשר הביאה אותו לבצע את העבירה. כעת מוטלת האחריות על רשויות המדינה, באשר הן, לעשות כל שביכולתן כדי לאפשר שיקום מלא ככל האפשר לנאשם. לכל הפחות לא להטיל משקולות לרגליו בדמות הרשעתו בדין על כל הנלווה לכך.

לנוכח האמור לעיל אני מאמץ את המלצת שרות המבחן, מבטל את הרשעת הנאשם מיום 12.09.2021, וקובע כי

הנאשם ביצע את המיוחס לו וזאת ללא הרשעה.

על אף החלטתי להימנע מהרשעת הנאשם, הרי שעל הענישה שתוטל לבטא את חומרת המעשים. הנאשם שפגע פגיעה קשה בזולת, חסר הישע, יבצע של"צ בהיקף נרחב ביותר מעבר למומלץ על ידי שרות המבחן, ענישה שהיא כשלעצמה בעלת מאפיינים שיקומיים חינוכיים. בנוסף הנאשם ישלם פיצוי משמעותי, מידו לידיו של נפגע העבירה, ובזאת ירפא מקצת מהפגיעה.

לפיכך אני דן את הנאשם לעונשים הבאים.

צו של"צ בהיקף של 400 שעות בהתאם לתוכנית שרות המבחן. השל"צ יכול ויבוצע במשך שנתיים ללא החלטה נוספת של בית המשפט.

פיצוי בסך של 8000 ₪ לטובת נפגע העבירה.

ניתן היום, ב' אב תשפ"ג, 20 יולי 2023, בנוכחות הצדדים.